

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Rákóczy emléke.

Városunk hazafias közönsége a legnagyobb lelkesedéssel ünnepelte szombaton és vasárnap dicső emlékű hőstünk, Rákóczy Ferenc emlékűnnepét. Az ünnepség szombaton kezdődött. Amint az esthajnal csillaga kigyult az égen, ünnepi hangulat borult a város utcáira. Minden utca felől lelkes csoportok haladtak a városi székház felé, a hol a tűzoltók kürtöse busan fujta a sorakozót, jelezve az ünnepi est kezdetét.

A városháza udvarára volt kifizve a gyülekezés. Esti hét óra előtt felvont az ifjuság és a sok különböző testület. Az udvaron már ekkor egybegyűlt az ünnepélyt rendező bizottság, élén Vértesi Károly elnökkel, várakozva a fáklyásmenetben résztvevők érkezésére. Elsőnek a főgymnasium ifjusága érkezett, majd nyomban a felső kereskedelmi iskola ifjusága. Utánuk a zombori önkéntes tűzoltó testület és még számos testület zászlaja alatt.

Mialatt a lampionokat gyujtották, a zombori gyermek fuvózenekar adott elő szebbnél-szebb lelkesítő darabokat.

Hét órára már ünnepi fényben uszott a városháza udvara. Száz és

száz tarka lampionnak fénye mellett rázendített a lelkesült gyermekcsereg a Kossuth-nótára. Amidőn a nóta hangjai elhaltak, a menet katonás rendben sorakozott és egy riadó éljen után megindult a városháza keleti kapuján át a Szent György-tér felé. Künn az utcán már óriási tömeg hullámozott, mely a ragyogó fényárban uszó fiatalság megpillantásakor egetverő éljenzésbe tört ki.

A menet lassu, ünnepélyes lépésben a Kossuth Lajos-utca felé vette irányát. Elöl hatalmas trikolor lobogott, melynek szövete mint egy gyönyörű sas madár szeszélyesen terjeszkedett az ünneplő közönség fölé.

Az utcák képe is méltó volt az ünnepi hangulathoz. Mindenünnen ragyogó fényár csapódott az esőtől ázott járdára. Gyönyörűen volt világítva a megyei székház széles façade ja, a Csitaonica, a Kossuth Lajos-utca és a körut összes házai. A lampionos menet a Rákóczy-induló lelkes hangjai mellett végigvonult a Kossuth Lajos-utcán, majd a köruton, azután a báró Vojnits István utcán keresztül a városháza tornya előtt állapodott meg.

Fönn a magas őrtorony erkélyén, lobogó szövétnekek fénye mellett most,

a nagy ünnepi némaságban lassan, mélan felcsendült a tárogató bus hangja:

Hej! Rákóczy, hej! Bercsényi . . .

E bus dalra felfigyelt a várakozó nép és a sziveket valami édes érzés tartotta fogva.

Vadas Ferkó, a Herczenberger-féle zenekar tárogatómestere művészi ihlettel fujta a száraz fát s minden akkordjával közelébb vitte a lelkes honfiakat, a kurucok csillagának ragyogó idejéhez.

Gyönyörű volt a toronyzene. A lassan permetező eső, mintha távolhangzó hála zsolozsmák visszhangját jelezte volna, olybá tünt fel az utcákra boruló ünnepi némaságban.

Három bus kuruc dal hangját hordta tova a csendes őszi szellő, messze, a bércek, erdők felé. És a mikor a jeles cigány elhuzta a legkeserűbbet: a Hej! Rákóczyt . . . a lenn egybegyűlt lelkes közönség egetverő éljenzésben tört ki.

A toronyzene befejezője a Hymnus volt, amelyet a lenn egybegyűlt közönség lelkesen kísért.

A szép zene elhangzása után a közönség oszladozni kezdett és még sokáig, az éj homályában hallani lehetett lelkes refrainként felcsendülni a Kossuth nóta tüzes dallamát.

A BACSKA tárcája.

Rakóczi emléke.

Irtá: Trischler Károly.

Megnehezült a rossz idők járása
Egykor virágzó, szép hazánk felett!
Idegen nép fegyveres hordája
A magyar népre súlyos jármot tett.
Gyűlölt ellenség ádáz serege
Árasztotta el az édes hazát,
S nemzeti hőseink kezéből kiverte
A honvédő kardot, mely erőt ad.

S midőn kihullott kezünkéből a kard,
Végtelen nagy lett a káröröme,
Hogy rabláncra fűzhette a magyart
S ő, a zsarnok német, ur lett felette.
Nem csak rabbá tette, de elrabolta
Családi házát a rossz idegen,
Elnémult ott az öröm szép dala
Kihalt a boldogság szerelem.

Összetépte nemzeti lobogóinkat
Oly sok hősi diadal szép jelét,

S helyébe tűzte az ellenséges had:
Kétfejű sasnak cifra cimerét.
Ki akarta ölni a honfi szivekből
A szabadságimádás honszeretetőt
Száműzni erről a szent földről,
Mit honszerző Árpád karddal szerzett.

Nem jutott eszébe hős Lehel kürtje,
Melylyel midőn szintén rabbá tenni akart,
Nagyot ütött a német tar fejére
Intőpéldául: Ne bántsá a magyart.
Sok honüvértől ázott földünkre
Vad gyűlölettel vezérlé hadát,
Megesküvők a magas egekre
A magyart németté formálja át.

Hazánk államisága sivár hajlékába
Ismeretlen fogalom lett az alkotmány,
Nyomorultul tespedt a magyar haza
Az történt, amit a német kíván.
A nemzeti fohászok buskora volt,
A magyar nép szabadságát siratta,
Szívéből reménye, hite is kiholt
Ugy érezte: nem lesz szabad soha!

Végre betelt a keserű, nagy pohár,
A szegény magyar bujdosóvá lett,
Az erdő lett az otthona, hol vad jár
S hideg szél rázza a falevelet.
Attól félt, hogy a gonosz német
Életfájáról őt is lerázza,
Nem is tetszett már a súlyos rabélet
Nem vágyódott a falevél sorsára.

Estéknként a rózsák tűze mellett
A haza sorsáról tanakodtak,
Egy édes remény ihlette szívüket
Jobb idő jön: vége lesz a bajoknak.
Ujból riadnak a harci tárogatók
A bujdosók mind fegyverbe állnak,
Magasan lengenek a szent zászlók:
Uj virradása lesz a szegény hazának.

Vezértüket várták, mikor jön már?
A híres vitéz németverő Tököli,
Ki a harcokba mindig elől jár,
S német ellen csatát nem tud veszteni.
Hiába várták. A hős kuruckirály
A félhold urának rabjává lett,

Másnap, vasárnap ünnepi napra ébredt városunk polgársága. Az utcák lobogódiszt öltöttek és mindenki áthatva a magasztos nap fontosságától, sietett jelen lenni a tulajdonképeni ünnepély lefolyásánál. Az idő nem kedvezett az ünnepélynek, mert meghiusították a tornyosuló fellegek, hogy az a Szentháromság terén folyhasson le.

Az ünnepi nap istentisztelettel kezdődött. A fényesen kivilágított templomot ez alkalomból előkelő közönség töltötte be. A szentélyben a városi tanács foglalt helyet Hauke Imre polgármester vezetése alatt, továbbá városunk összes notabilitása.

Az ünnepi istentisztelet pontban 10 órakor kezdődött és azt Fejér Gyula apátplébános celebrálta fényes segédlettel.

Az istentisztelet 11 óráig tartott s végeztével az ünneplő közönség felvonult a városháza termébe, hogy részt vegyen a Rákóczy-bizottság által rendezett diszgyűlésen.

Impozáns képet mutatott a városi székház díszterme ez alkalommal. Óriási számú közönség zsufolásig megtöltötte azt s különösen városunk előkelő hölgyei, mint lelkes honleányok voltak nagy számmal képviselve.

Siri csendben pontban 11 órakor, midőn már az összes funkcionáriusok elfoglalták helyeiket, felzendült a Rákóczy-nyitány a gyermek fuvózenekar által előadva. Gyönyörű részlete volt ez az ünnepélynek és az utolsó accord elhangzásával az ünneplő közönség lelkes éljenekkel jutalmazta a kis muzsikuskokat, akik precíz játékkal rászolgáltak a legnagyobb elismerésre.

A zene befejeztével felállott Vértesi Károly, az ünnepélyt rendező bizottság elnöke és a következő beszéddel nyi-

totta meg az ünnepi diszgyűlés tárgy-sorozatát:

Igen tisztelt ünneplő közönség!

Hölgyek! Urak!

Rákóczi dicső emlékezetét ünneppel üi most az egész ország. Rákócziét, a sasróptú lelkű nagy magyarét, Rákócziét, a rettenthetlen kuruc vezérét.

Ráfogtak országgyűlésen a törpék, hogy hazaáruló volt az óriás. A gyáva gyaszmagyarok nevét elsöpörte emlékezetből az idő, Rákóczi neve a magyar történelem lapjain tűndöklök. A történelem mondott fölötté törvényt. Akit odaadtak kárhoznak, „a koporsóból kikel és eget kér.”

Megilleti, mert a hazaszeretet és tüze éggett szívében, magának a szíve szíuarany volt, magarságának az oltártűzében éggett.

Konstantinápolyban a lazaristák szegényes templomában álltam a nagy büdös sirtüregénél. A kőlap, mely földi a porladó nemes szívet, kiesorbult. A kőírás, mely jelzi a drága hamvak otlétét, kopaszuak indult erősen.

Nem ilyen szegényes sírbolt illeti meg ezt az ábrándos fejedelmet, aki boldogságos családi életén kívül egy millió hold földet áldozott a magyar szabadságért. Mauzoleumot a csontjainak, arany betűkkel márványból ékeset.

Haza hoztuk Kossuth apánk nagy lelkének a porhtüvelyét, haza hoztuk Rákóczi hűlt porát is. Szükségünk van nekünk arra, hogy itthon, közelünkben legyen az, hogy elzarándokolhassunk a szent ereklyéhez, mikor a tevében gyengék, a reményben csüggedők vagyunk, és felbuzdulhassunk, ha majd tenni kell.

Amikor Rákóczi dicső fejedelem és hős kuruc vezér dicsőségét zengi az egész ország, hirdessük igazsággá mi is annak a tevést, kinek életeleme volt a szabadság.

Az ő táborának szép-éges tárogatói és lelkes kuruc dalai keltsenek visszhangot szívünkben, gyönyörködjünk azokban.

Hogy tehát hazafias szóra fakadjon, lelkesítő dalra csendüljön az ajkunk, a hazafias igék befogadására megnyilják a szívünk, a Rákóczi-ünnepély tárgysorozatát megnyitom.

Éljen II. Rákóczy Ferenc emléke!

A megnyitó befejeztével, melyet lelkes éljen követett, Trischler Károly, lapunk h. szerkesztője állott fel és elszavalta tárca rovatunkban leközölt szép és hazafias alkalmi ódáját. Az óda nagy hatással volt a jelenvolt közönségre és annak befejeztével riadó éljenekkel és lelkes tapssal jutalmazta szépszavu poétánkat.

Az elszavalt költemény lelkes hatása alatt emelkedett szólásra Rác Soma főgimnáziumi tanár, az ünnepi szónok. A tőle már megszokott költői lendülettel, szép szavakban ismertette Rákóczy Ferenc dicső életét. Ott kezdte, ahol a csillag feltűnt a hazai égboltozaton és ott fejezte be, ahol az letűnt a csendes Márványtenger csobogó habjai mellett. A költői hasonlatok egész sora csendült fel szép beszéde folyamán s midőn lelkes beszédét befejezte, hosszú percekig tartó, szólni nem akaró éljenzéssel ünnepelte a jeles szónokot a közönség.

A beszédek és szavalt között a kaszinói dalárda énekelt szebbnél-szebb kuruc nótákat s emelte velük a lelkesedést a tetőpontig.

Rác Soma beszédének befejezése után a zombori iparos dalárda énekelt a Hymnuszt, melynek magasztos dallamát a közönség lelkesen énekelte együtt a dalárdával.

A Hymnus befejeztével a gyermek fuvózenekar ismét rázendített a Rákóczy-indulóra és ennek lelkes hangjai mellett a közönség oszladozni kezdett.

A délelőtti lelkes ünnepélyt este ünnepi diszbankett követte a polgári kaszinó nagytermében. A diszbanketten nagyszámú előkelő közönség vett részt. Városunk képviselőjében Hauke Imre polgármester jelent meg. A lakoma alatt

Népe panasza oly messze el nem száll
Nem látja az érte hulló könyeket.

Végre két öreget elküldtek messze,
A szabad, boldog Lengyelhonba,
Ott élt a magyar szabadság lelke
A Rákóczi nemzetség dicső fia.
Mind leborultak a földre előtte,
Elzokogták fájó panaszukat:
„Rablánra fűzött a gonosz német
Légy Megváltónk! Ments meg urunk minket!

Áldott légy Rákóczi! Nagy Uram!
Téged szívből dicsőítjük, áldunk,
Szegény, de honszerető nép vagyunk:
Nagyon gyötrő, nehéz a rabságunk,
Térdre borulva esdünk te hozzád, —
Szerzd vissza nekünk az elvesztett hazát,
Az ő megtépett drága szabadságát
Ugy vár néptünk téged, mint Messiását.”

Ő tudta jól, hogy nehéz álomba vagyunk,
Ránk borult a zsarnok éjjele,
Ő lett a mi édes pitymaltatunk
Az alélt nemzetet felélesztette.

S amint a hajnal derengni kezdett,
Megszóltak a szabadság pacsirtái,
Föllekesült dalukra a nemzet
Még volt, nem kellett már vezért várni!

Szólt a néphez és fölgyújtotta
A szunnyadó szabadságszeretetet,
S midőn fölszállt első zászlója
Óriási tábor lett a nemzet.
A szabadság zászlóit fölszentelték,
Felesküdtek a szent jeligékre,
Esküjük tanuja volt a magas ég:
„Pro Deo, Patriae et libertate!”

Tárogató harsog! . . . harci kürt rivalgva,
Zug az erdők fáján, zugja a bére,
„Föl, föl, magyar nép készülj a szent harcra
Most mutasd édes hazádnak mit érsz!”
Szép tavaszi nap hajnalán jött le
Rabságba sanyló drága hazába,
Eljövetele nagy öröme
Fölzendült a szép Rákóczi-nóta!

Szabadságra hívó lelkes ének ez!
Riadó, intő, bánatos, örömtelt,

Lelkesítő szózat bonfi szívekhez,
Mit a harc Istene imává szentelt.
Dicsőséges nemzeti események
Szólanak, zajlanak minden sorába,
Lajos király nagyságáról szól az ének
Mátyásról, kinek nagy volt igazsága.

E nagy idők után bonfi fájdalom
A vészett szabadság zokog,
Végre elhal a bánat s szép hangon
Szólal az öröm: Győznek a kurucok!
Szabadságunk lelkesítő szép dala
Kisérte a fényes, nagy győzelmeket,
Harc dicsőségünk fényes csillaga
Tündérfényen ragyogta be a hősöket.

Kárpátok ormáról nagy vihar támad,
Ugy robogott a hős kuruc sereg,
Növekedett, mint robanó árnak
Gáttörő hulláma, ha megered!
Ott lobog a zászló, az van irva rá
Istenért, hazáért, szabadságért
Föl, föl hát magyar nép a szent zászló alá
Élni, halni, küzdeni a szent célért.

szép felköszöntők hangzottak. Áldomást mondtak: Rác Soma, Vértesi Károly, Benkő István. A lakomán diszes hölgyközönség is volt jelen s befejeztével a fiatalság tüzös táncra perdtült, mely el-tartott a reggeli órákig.

A Himnusz a templomokban.

Azon kérdésben, vajjon a Kölcsey-himnusz a katolikus templomokban énekelhető-e, a püspökök nézete a következő:

A Kölcsey himnusz ellen hitelvi szempontból kifogás nem tehető. Nem ellenkezik annak egyes kifejezése sem az egyház felfogásával. Az a kifejezés: Megbűnhődte már e nép a multat és jövendőt — egyszerű metafora, költői hasonlat, mely azt akarja kifejezni csupán, ami tényleg a Himnusz egész szövegének összevetéséből kitűnik, hogy „Uram irgalmazz nekünk, hisz mi már oly sokat szenvedtünk. Szüntesd meg tehát ostorod csapását a jövőre nézve” stb. Hisz ilyen kérés annyi sokféle variációban előfordul azokban a könyörgésekben, amelyeket például dögvész, irtó háború, inség, szóval tartós istencsapás idején mondanak a templomokban. A török uralom idejéből fenmaradt régi egyházi énekek, amelyek pedig valóságos gyöngyei a kath. egyházi énekirodalomnak, mind ilyen tónusban vannak írva. Sőt — úgy látszik — Kölcsey is ezekből a régi bus énekekből merítette ihletét, mert egész Himnusza ezt a százados szenvedést és a jövő reményességét fejezi ki, sőt még a gondolat menete is azonos a régi elnyomatás idejéből való énekekkel. Az sem számít, hogy Kölcsey protestáns volt. Mert például a protestáns Bach híres rekviemjeit elfogadták a katolikus egyházban, mert stilszerű. De éppen a művészet szempontjából hazai példára hivatkozhatunk. Így a híres pécsi ezeréves székesegyházat, éppen a bibliai szentképeket, rajnavidéki német protestáns festőművészek (André, Bäckarath) festették és felfogásuk teljesen megfelel az egyház álláspontjának. Vallásuk miatt pedig senki kifogást nem tett a jeles festőkkel szemben. Sőt konkurrensaiknek ezen kifogása is hatály-

Eljött Rákóczi! kit a nemzet
Türelmetlenül hívott, remélve várt,
Eljött és új világot teremtett
Elűzte földünkéről az idegen népárt.
A rabláncokat ő tépte szét,
A nagy dermedtséget ő űzte el,
Boldoggá, szabaddá tette népét
Szent, dicső nemzeti küzdelmével.

Szivünk két század emléken lelkestül
Fényes Istenháza a magyar baza,
Szentélyéből a honfiak szívéből
Fölszáll a hála zengő himnusza:
Te hozzád magyarok nagy Istene,
Ki őt nekünk küldted szövétnékül
S így lángoló hon szabadságszeretete
Szivünkbe él drága örökségül.

Aldott légy! Jóságos végzésedér
Magyarok hatalmas nagy Istene,
Mig magyar szivben egy csöpp vér él,
Örökké él Rákóczi szelleme.
S ha a nehéz idők újra eljönének
Felettük tündöklő dicső szelleme,
Ujra elhozna aggódó népének
A jelégeket: Édes hazám népe:
Pro Deo, Patriae et Libertate.

talán maradt. Mert a művészi szempont győzött.

A Kölcsey-himnusz dallama is teljesen megfelel az egyházi énekek fenségének és magasztosságának.

Mind ezek alapján a Kölcsey-himnusz éneklése ellen a katolikus egyházakban kifogás hitelvi szempontból nem tehető, ennél fogva énekelni lehet.

Ehhez azonban, mint minden énekhez, ha a templomba akarják behozni, püspöki engedély szükséges. Miért is jól teszik a plébánosok, ha már előre kikérik erre az engedélyt, hogy aztán konfliktus többé ne keletkezhessen a plébános és hívei között. Mert tényleg a plébánosnak magának nincs joga új egyházi énekeket engedélyezni. Ez a megyés püspök joga. Ha tehát eddig valahol a plébános megtagadta a Himnusz éneklését, ezt jogosan tette, mert mást nem is tehetett. Legtöbb helyen azonban eltűrték hallgatagon eddig is a szabályellenességet a jó plébánosok. De hát fölösleges ez, mikor egyszerre a kérésre törvényesíteni lehet a szokást, a gyakorlatot.

A püspökök véleménye szerint azonban ez a Kölcsey-himnusz úgy van írva, hogy azt a mise énekek közé beilleszteni nem lehet. Aki ismeri a solemnis-misek zenéjét énekeit, az tudja, hogy azok mindig a mise főbb részeit interpretálják. Így „Gloria”, „Offertorium”, stb. misebeli cselekményeknek megfelel a zene és az ének szövege. A Kölcsey himnusznak ilyen vonatkozása nincs, sőt nem is lehet, mert szerzője bizonyára nem akart misedarabot írni, protestáns léte. Talán nem is ismerte a ritust.

A püspökök véleménye tehát az, hogy a Kölcsey-himnusz a mise végén, mikor a pap magyar nyelven imádkozik a bázárért, királyért, a pápáért, az egyház szabadságáért stb., amely végeztével mintegy folytatásként énekelhető.

Ekkor éppen alkalomszerű a magyar bázárért, a magyar nemzetért való fohász-szerű Himnusz rázendítése és miután néhány versszakot elénekelték, ennek hangjai mellett történnék a kivonulás a templomból, mely mintegy bázafias tüntető menetet alkot és az áhitatot és bázafias lelkesedést egyformán emeli. Ilyen alapon a Kölcsey-himnusz törvényesítést nyerhet az összes katolikus templomokban.

A felségjogok és nemzeti törekvések a hadügyekben.

— Rohonyi Gyula cikke. —

Rohonyi Gyula, újvidéki országgyűlési képviselő, a szabadelvű párt előkelő tagja, a kiváló közjogász és kodifikátor, a „Jogallam” jog- és államtudományi havi szemle a napokban megjelent füzetében nagy feltűnést keltett érdekes és nagybecstű közjogi tanulmányt tett közzé, mely az aktuális politikai viszonyokra sem fog hatás nélkül maradni.

Szerző a gróf Khuen-Héderváryhoz intézett szept. 22-iki kéziratot és az 1867. XII. t. c. 11. §-át veti egybe és a felmerült kéte-lyekkel szemben azt tűzi ki céljaul, hogy a törvény helyes értelmét s az abban foglalt felségjogok terjedelmét megállapítsa. Mindenekelőtt az egységesség és közösség vonatkozását fejtegeti és helyesen mutat rá, hogy az utóbbi nem szükségképeni előfeltétele az előbbinek. Így a mintaszerű német hadseregben is csak egy közös intézmény létezik, a hadi tengerészet, mégis a német haderő valódi egységességében és harc képességében

senki sem kételkedhetik. A vezérlet, vezény-let s belszervezet egységessége nálunk az 1868. XL., XLI., XLII. t. cikkek által a közös hadsereg, honvédségre, népfelkelésre van körülírva; továbbá az 1886. XX. t. c. a népfelkelés szervezését, az 1889. VI., 1890. V. t. cikkek az új véderő törvényt s a honvédségről szóló törvényeket tartal-mazzák.

A felségjogok pedig alkotmányunkból folynak, s törvényeink szerint gyakorlandók. Véderőtörvényeink ép ezért a fegyverkezés, felszerelés stb. kérdéseire határozott rendelkezéseket tartalmaznak, azonban a nyelv azonosságáról, az egynyelvűségről sehol sem rendelkeznek. Ebből pedig következik, hogy a nyelv kérdése nem alkotó eleme az egységes vezérletnek s vezényletnek, s hogy annak meghatározása az 1867. XII. t. c. 11. §-ában nem ruházott rá Ő felségére.

A felségjogokat pedig csak világos, ki-fejezett törvényhozási intézkedés állapít-hatja meg.

Szerző helyesen mutat rá arra, hogy az 1867. XII. t. c. 11. §-ának értelmezésénél téves alapon áll az a nézet, mely a vezény-leti és szolgálati nyelvet az egységes ve-zénylet címen gyakorolt felségjog körébe tartozónak mondja. Téves ez, mert abból indul ki, hogy a törvényhozás a közös had-sereg egységességének megóvásáról akart gondoskodni, pedig az 1867. XII. t. c. az egész fegyveres erő vezérleti, vezényleti s belszervezeti egységességét akarta biztosítani. A törvény egyéb szakaszai Deák, Andrassy beszédei egyaránt azt mutatják, hogy a 11. § nemcsak a közös hadsereg, hanem a honvédségre és a népfelkelésre is vonatkozik. A vezényleti nyelvről tehát a 67-es törvény nem intézkedett. A törvény hallgatása leg-feljebb annyit bizonyít, hogy a kérdés köz-jogilag nyitott kérdés maradt a közös had-sereg nézve, míg a honvédségre nézve 1868. XLI. t. c., a népfelkelésre az 1886. XX. t. c. dekretálta a magyar vezényleti nyelvet. Ép úgy, mint 1886-ig a népfelkelés nyelvének kérdése függőben volt, úgy füg-gőben van az manapság is a közös hadsereg-re nézve a nélkül, hogy ebben a törvényhozás részéről jogfeladás rejlenék.

A törvény hallgatását pedig sem elné-zés, sem feledékenység nem okozta, hanem az a megfontolás, hogy 1870-ben a közös hadsereg tisztikarának 96—97% a nem volt magyar és így magyar vezényleti és szol-gálati nyelv behozására gondolni sem lehetett. Ezért nem terbeli mulasztás a törvényhozást, hogy a statusquot hallgatag fentartotta. Ma azonban sem katonai, sem politikai szem-pontok nem akadályozzák a magyar nyelv behozatalát, illetőleg a szükséges előfelté-lekről való gondoskodást. 1897-ben történt az első lépés a tisztképzés terén, folytatnunk kell a munkát, de a törvényhozás jogából feladni semmit sem szabad. A magyar ve-zényleti nyelv meghatározása tehát a magyar törvényhozást, vagyis a királyt és nemzetet együtt illeti meg és az ezzel ellenkező osztrák törvénymagyarázat, mely az 1867. dec. 21-iki törvény dispozióira hivatkozik, nem birhat semmi alappal, mert e törvény szövege az 1867. XII. t. c.-étől eltér, reánk pedig csak ez utóbbi lehet irányadó, melyet az 1840. II., VI., 1844. II. t. c.-ek is támogatnak. A nemzeti kívánalmak és törekvések tehát tör-vényen alapulnak és nem akarják sem a közjogi kapcsolatot, sem a hadsereg közös-ségét megbontani.

H i r e k.

Gróf Tisza Istvan miniszterelnök. Lapunk zártakor kapuk Budapestről a távirati értesítést, hogy a király Ő felsége gróf Tisza Istvánt nevezte ki miniszterelnökké.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Pázsicsky Jenő pénzügyminiszteri szantisztet a zombori pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazóvá, — Ullmann Jenő csepregi adóhivatali gyakornokot a zombori adóhivatalhoz ideiglenes minőségű adó-tisztte nevezte ki. — A szegedi kir. tábla elnöke ifj. Celles József ügyvédjelöltet a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

Kinevezés. Terebessy László zombori állami főgimnáziumi tanárt az ungvári internátus felügyelőjévé neveztek ki.

Fölmentés. A hadsereg rendeleti lapja közli, hogy Hofbauer István vezérőrnagyot, szabadkai földinket, beosztva a kolozsvári m. kir. VI. honvédkertlet parancsnoksághoz, mint egészségi okokból szabadságot állásától fölmentették.

Református istentisztelet. Folyó évi október hó 31 en, szombaton délelőtt 10 órakor a reformáció emlékére urvacsorával egybekötött istentisztelet tartatik a református hívek számára. Szendy Lajos, ref. lelkész. Kozma László, ref. egyházgondnok.

Bucslakoma. A zombori technikusok asztaltársasága, kiváló és közszeretettel álló tagjának Kelő Mórnak, Zomborból való eltávózása alkalmából az Elefánt szálló termében bucslakomat rendezett, a melyen számos lelkes felköszöntőben ünnepezték a távozót. A lakomán jelen voltak: Kohut Henrik és neje, Szobotka Rezső és neje, Predragovits Szilárd és neje, Stankovits György és neje, Babusik Rezső, Szabó László, Racz Soma és neje, Martin és neje, Moldován Gyula, Pribil Ernő, Király Károly, Krump Vilmos, Marschal Béla, Fodor Mihály, Berecz Károly jegyző (Gombos), Lánckor Antal, Czinkler Kálmán, Rittinger Antal, dr. Huber József, Nagy Gyula, Gehring Ede, Kelő Mór és neje.

A zombori újtemplom plébániája. P. Soos karmelita atya a napokban városunkba érkezik. Utazása a zombori új templom lelkészkedésének kérdésével függ össze. Latinovits Pál főispán a ferencendi atyákkal lépett ez iránt érintkezésbe, de úgy értesültünk, hogy e most nagy átalakuláson átmenő szerzet nem rendelkezik elegendő munkaerővel, hogy ezen új teret is elfoglalhassa. Bizunk azonban ezen újabb terv megvalósulásában, kivált ha P. Soos a pesti anyaföld alapítója veszi kezébe az ügyet.

Agarászati ünnepély. Roglaticáról írják: Pilaszánovits József a bácskai agarászati egyesület elnöke, a napokban adta át Lelbach Keresztélynek roglaticai kastélyában a vándordíjat. Az átadásnál az agarászati egyesület számos tagja megjelent, kinek tiszteletére Pilaszánovits József estélyt adott. A vándordíj egy ezüst, művészi kivitelű billikum, az alapzata fekete márvány, a felépítvény négy sarkán ezüst figurák vannak, a leemelhető felsőlapon Vojnits Simon ezüst lovasszobra díszlik, a lap alatt pedig van a díszes billikum.

Horvát sürgöny. Horvátovics Iván mérnök, ki a boszniai Rogaticán tartózkodik, Szobotka Rezső főmérnöknek Kelő Mór távozása alkalmából egy magyar szövegű sürgönyt adott fel. A sürgöny meg is érkezett a következő szövegre: **szöveg:**

Aufg. 8:45 von Rogatica
Aug. 11.— Zombor

Szobotka főmérnök

Zombor

Kelő fermernök tavomiasa sajátkozva Bosznia vadonjaiból klet szivelies Isten hozadot kedves tagtarail udvözilve

Horvatovec mernő

Valóban szégyenletes állapotok lehetnek ott a cs. kir. táviró hivataloknál, hogy

a mi szép, zongó magyar nyelvünket így elferdítik.

Óvónőválasztás. A moholi óvoda választmánya Michler Veronika bajai okleveles óvónőt a moholi óvodához egyhangúlag megválasztotta.

Alapítvány Deak Ferenc emlékére. Bacstopolyáról írja tudósítók: Id. gróf Zichy N. János és neje Kray Irma bárónő jótékony alapítványaik gazdag és hosszú sorát ismét egy nagy alapítvánnyal gazdagították. Ugyanis a topolyai országos vásártartási jogokról lemondottak és azt a községnek adományozták Deak Ferenc születése napjának 100. évfordulója emlékére.

† **Fadrusz János** A legnagyobb, legkiválóbb és legmagyarabb szobrászunk, Fadrusz János, a magyar szobrászat dicsősége, a Matyas szobor lánglelkű költője, mint mély részvétellel értesültünk, Budapesten elhunyt.

A bácskai nabob lakodalma. Dr. Dungserszky Gedeon, az ismert bácskai nabobnak, Dungserszky Lázárnak fia eljegyezte Vlahovics Dorát, Vlahovics Iván óbecsei ügyvéd és neje született Martinovits Vukoszava leányát. Az esküvő régi szerb szokás szerint a völgyen bazánál lesz s így a menyasszonyt Óbecséről Szeuttamásra fogják vinni. A nászmenet száznál több négyes fogaton indul Óbecséről Szeuttamásra. Az esketést Brankovics György patriárka, Bogdanovics Lucian budai és Sevic Mitrofan újvidéki püspökök segédlete mellett fogja megtartani. A ritka lakodalom a régi szerb szokásokhoz híven körülbelül két hétig fog tartani.

Érseki adomány. Dr. Császka György, Kalocsa nagynevű érseke a gombosi kath. körnek házvetelre 500 koronát adományozott.

A vármegyei történelmi társulat évkönyve. A vármegyei történelmi társulat évkönyvének (XIX. évfolyam) III. füzeté Trencsényi Karoly társulati titkár szakavatott kiváló szerkesztésében megjelent. A füzetnek igen érdekes közleménye Trencsényi Karoly alapos történelmi tanulmánya „Vármegyénk s az 1867. évi kiegyezés s a koronázás” címén. Erdújhelyi Menyhért, a jeles történettudós „Görögök a Bacsában a török háborúk után” című tanulmányát közli. Utána ugyancsak Erdújhelyi Menyhért számol be az általa vezetett titeli ásatásokról. Vegül Roediger Lajos, a társulat kiváló muzeumőre ásatásainkról számol be.

Vasuti engedély átruházás. A kereskedelemügyi miniszter az apatin—zombori helyterdekű vasut előmunkálati engedélyét 1903. évi 61367/V. számú rendeletével Löw Adolf engedeménystől minden jogokkal és köteleességekkel dr. Rakovszky Géza fővárosi ügyvédre átruházta. Az új engedélyes vasutépítési előterjesztését Matkovits Béla főszolgabírónak, a vasutépítő bizottság elnökének már benyújtotta.

Kereskedelmi és iparkamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara folyó évi október hó 30 án, pénteken a kamarai székben termében teljes ülést tart. A tárgysorozatból vármegyénket a következő pontok érdeklik: A kereskedelemügyi miniszter leirata a Hódáság községi házalási szabályrendelet ügyében. Karácson Gyula kir. tanácsos vármegyei alispán átirata Okanizza községi házalási szabályrendelete tárgyában. A zentai iparos tanonciskola kervénye az iparos segedek továbbképző tanfolyamának fentartására.

Veszetségi eset Kupuszinán. Merscher Ferenc kupuszinai tanító nejét és egy leánykát megveszett házi kutyája megharapta. A megmaradtakat a hatóság nyomban a Pasteur-intézetbe küldötte védőoltás végett. A további óvintézkedések megtétettek.

A hódásági Tisztviselő Otthon a tavaly oly jól sikerült serlegavatási ünnepélyének ötlete alkalmából közgyűlésén kimondta, hogy ezentul alakulása évfordulója napján, minden év október hó 31-én a nagyobb tisztviselői összetartozóseg ápolására társas összejövetelt tart. Ennek megfelelőleg

az ez évi ilyen ünnepségre meghívóit már ki is bocsátotta. — Az ünnepség alkalmával különleges csemegeként az otthon dalárdája Mair F. „Suomi dala” remek imaszerű himnuszát is elő fogja adni. Az Otthon ezen estélye kezdete a téli idény egyéb előadásainak is.

Gyászhir. Mély részvétellel vesszük a szomorú gyászbirt, mely a köztisztelőben álló Kleiner családot érte, Kleiner István joghallgató reményteljes életének virágkorában élete 20 ik évében elhunyt. Elhunytáról gyászbaborult családja a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Kleiner Fábriáné szül. Scherk Julia úgy a maga, valamint az atulirt gyermekei és számos rokonai nevében is a legmélyebb fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett és felejtethetlen jó fia, illetve fivértük Kleiner István joghallgató folyó évi október hó 22 én esti 6 órakor, életének 20. évében, rövid szenvedés és a halotti szentégek ájtatos felvétele után jobblétre szenderült. A meghaldogult földi maradványait folyó évi október hó 24 én délután 4 órakor fognak a gyászházban (Csibás Benő utca 95. sz.) a róm. kath. egyház szertartásai szerint beszenteltetni és a szt. Rókus temetőben örök nyugalomra helyzetetni. Lelke üdvéért az engesztelő szentmise-áldozat pedig folyó évi október hó 26 án délelőtt 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban az Urnak bemutatni. Zombor, 1903 évi október hó 23 án. Legyen nyugalma csendes, emléke áldott! Kleiner Gyula, Kleiner Lajos, Kleiner Gizella, Kleiner Erika férj. Medgyesi Ferencé, Kleiner Mariska, Kleiner Margit, testvérei. Medgyesi Ferenc, sógora. Kleiner Lajos, nagybátyja.

Iskolaavató. A cservenkai ág. ev. egyházközség 22 ezer korona költséggel újonnan épített díszes iskoláját f. hó 25 én avatta fel szép ünnepségek keretében. Délután egy órakor mozsárlövészek jelezték az ünnepély kezdetét s két órakor a harangok zugása mellett vonult a nagyszámú közönség, továbbá zászlók alatt az ifjuság a gazdagon fellobogózt épület elé, ahol Heintz Vilmos vállalkozó ünnepélyesen átnyújtotta az épület kulcsát Lelbach Péter egyházközségi felügyelőnek, ki erre az ajtókat rövid alkalmi beszéd mellett felzárta s kísérv a helybeli, továbbá Korossy Emil szabadkai lelkésztől, tanító- s növendékektől bevonult az épületbe. Miután a rengeteg közönség a tágas folyosón és az udvaron elhelyezkedett, következett a tulajdonképpeni felavatási szertartás. Egy alkalmi ének eléneklése után Stieglmár János helybeli lelkész mondotta a felavatási beszédet, utána Röder Károly tanító beszélt a szülői ház és az iskola között szükségképpen létesítendő s mindenkoron fentartandó szoros kapcsolóról; ezután Korossy Emil lelkész mondott meghatóan egy alkalmi imát és áldást, melylyel a szép ünnepély befejezését nyerte.

Közművelődési egyesület a Délvidéken. Illusztris tagokkal szaporodott most a napról-napra hatalmasabban fejlődő délvidéki magyar közművelődési egyesület tagjainak sora. Belépett a kultur egyesületbe Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke és egyben nagyobb összeget küldött a közművelődési egyesület részére. Beleptek továbbá a kulturregysületbe: gróf Nákó Sándor nejevel, leánykájával és uradalmának egész tiszti karával, aztán Zsilinszky Mihály államtitkár, Sváb Károly főrendiházi tag, Márkus József székesfővárosi főpolgármester, Seiner Ferenc, Veress József, Vuja Peter, Eremita Pál országos képviselők, Weifert Károly verseci, Hegedűs Aladár bajai, Hauke Imre zombori, Biró Károly szabadkai, Juhász Mihály szentesi, Matéffy Ferenc dr. hmvásárhelyi, Széll György makói polgármesterek, Mann Jakab dr. egyetemi magán tanár, Salacz Béla temesvári, Polgár Sándor szabadkai, Vozáry János pancsovai kir. törv. elnökök, Niamasny dr. temesvári ügyvédi kamara elnöke és sokan mások a Délvidék vezető férfiai sorából. Legújabbban Szeged város közgyűlésében foglalkozott a D. M. K. E. ügyével és kimondta, hogy a nagy jelentőségű mozgalmat, mely a Délvidék hazafias elemének a nemzeti Magyarországra való tömörítését tűzte ki

célul hazafias örömmel és a legmelegebb rokonszenvvel üdvözlés és kimondja a közgyűlés, hogy a D. M. K. E. a legmesszebb menő erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti és 5000 koronával belép a kulturegyesület alapító tagjai sorába. Ujabbán beléptek a D. M. K. E. tagjai sorába 200—200 koronával Csanád, Csongrád, Heves, Baranya vármegyék, Gyula, Szentes, Győr, Kolozsvár, Pozsony városok a kulturegyesület az ősszel tartja meg alakuló közgyűlését. A Délvidék magyarságának ünnepe lesz ez a nap. A város lobogó díszit őt erre az alkalomra, a házakat pedig este kivilágítják. Az ünnepély előkészítésén Gaal Endre dr. városi kulturatanácsnok elnöksége alatt már hetek óta munkálkodik egy nagy bizottság. Az alakuló közgyűlésen jelen lesznek a kormány tagjai; a vármegyék és városok küldöttei, a délvidéki főispánok, alispánok, polgármesterek, magánosok, főpapok, országos képviselők, birtokos és állami hivatalok vezetői. A vendégeket a város fogadja nagy pompával.

Nagyszabású vadászat. Balázs Vince apatini főerdőmester, a Ferenc József-rend lovagja vasárnap a Szilágyi telephez tartozó kincstári erdő és sikterületeken nagyszabású vadászatot rendezett, amelyre Apatinból, Szilágyi telepről és Zomborból több vadász volt hivatalos. A főerdőmester kiváló szakértelemmel rendezte a vadászatot Illyés Vidor főerdész segédkezésével és páratlan vendégszeretettel tisztelte meg vendégeit, akiknek egy igazán felejthetetlen, élvezetes napot szerzett. Terítékre került 23 darab nyul és 2 őz. Mindkét őzet Matkovits Béla, az apatini járás népszerű főszolgabírája lőtte, akit miután eddig meg őzet nem lőtt, Balázs Vince főerdőmester az ősi szokásnak megfelelőleg a jelenvölleket lelkes ovációja között a formák szigorú és alapos betartásával ünnepélyesen felavatott.

Kir. közjegyzők ülése. A szegedi kir. közjegyzői kamara elnökének halálhírére összejöttek Szegeden a kamara kerületébe tartozó kir. közjegyzők, hogy megtegyék a szükséges intézkedéseket a kamara további vezetésére nézve. A kamara választmánya ülést tartott, amelyen már a makói kir. közjegyzői állás betöltésére nézve is megtették az előintézkedéseket. Valamivel később a kamara fegyelmi bírósága tartott ülést, amelyen fegyelmi ügyeket intéztek el. A két ülés lefolyásáról tudósításunk ez: A közjegyzői kamara választmánya délelőtt 9 órakor tartotta meg ülését Kern Lajos dr. közjegyző lakásán. Mezey Zsigmond kulai kir. közjegyző elnöksége alatt. Megjelentek a választmány ülésén Kern Lajos dr., Vissy Károly, Szilágyi György, Jedlicska Béla kir. közjegyzők. Mezey Zsigmond nagy részvétel emlékezett meg a kamara elnökének haláláról és tudomására hozta a választmányának, hogy küldöttség útján fejezték ki a kamara elnökének özvegye előtt a kamara részvétét. A küldöttséget Mezey Zsigmond vezette és részt vettek abban Kern Lajos dr. szegedi, Flatt Viktor dr. szabadkai és Heinrich István dr. csongrádi kir. közjegyzők. A kamara ideiglenes vezetésével bízták meg ezután Mezey Zsigmond kulai kir. közjegyzőt, míg a titkári teendők végzésére Kern Lajos dr. szegedi kir. közjegyzőt kérték föl. A választmány ezután az üléséből hivatalosan bejelentette Szentes Vidor dr. halálát az igazságügyminiszternek, a szegedi kir. törvényszéknek és Csanád vármegye törvényhatóságának. A kamara fegyelmi választmányának két rendes és két pótagja van. A fegyelmi bíróság egyik rendes tagja Szentes Vidor volt. Az üresedésbe jött helyre a választmány Mezey Zsigmondot, ennek helyére pedig pótaggá Szilágyi György kir. közjegyzőt választotta be. Délelőtt 11 órakor a kamara fegyelmi bírósága tartott ülést. Hamza Géza kir. törvényszéki elnök elnöksége alatt részt vettek az ülésen a közjegyzői kamara részéről Kern Lajos dr. és Vissy Károly, a szegedi törvényszék részéről pedig Batta János és

Babó Andor dr. kir. törvényszéki bírók. Egy közjegyző fegyelmi ügyével foglalkozott a vegyes bíróság. A tárgyalás során a bíróság a vádat eljettette és a fegyelmi ügyben beosztott határozatot hozott.

Nagy postalopás. A fővárosi lapok irták, hogy Blau Arnold budapesti kereskedő e hó 19-én egy haterzer koronát tartalmazó pénzeslevelet adott föl Bács Csurogra Freund Manó címére. A pénzeslevél az újvidék — szegedi vasúti vonalon át meg is érkezett a címzetthez 20-án reggel. Freund konstatalta, hogy a levélből tíz darab százkoronás és két darab ötvenkoronás új bankjegy hiányzik. A pénzeslevélen meg lehetett állapítani, hogy az egyik pecsétet fölirták és levélszárnyrészt fölfeszítette a tolvaj, akinek így sikerült a pénzt elcsenni. Továbbá az is megállapítható volt, hogy az egész dolog roppant gyorsan, vasúton történt. Freund nyomban táviratozott a feladónak, aki följelentést tett a rendőrségnek, amely megindította a vizsgálatot. A budapesti rendőrség eredménytelenül kutatott, ám a szegedi rendőrségnek hamarosan sikerült a tolvajt kézrekeríteni. Rácz Mátyas óbudai szülöttesű 44 éves, nős, gyermektelen, szegedi (Szivárvány utca 9. szám alatti) lakos, postatiszt, mozgóposta kezelő személyében. A rendőrség a következő módon jött nyomára a tolvajnak: Rácz Mátyas kedden este fel hétkor érkezett meg Újvidékre Szegedre. Amint elvégezte a postán a dolgát, a vonatvezetővel, a vasúti kalauzzal és egy postatiszttal átment a postával szemben levő Schwarz-féle vendéglőbe. Ott Rácz azt mondta, hogy az újvidéki állomáson kártyázott és ott 1600 koronát nyert. Ennek öröme alaposan be is rugott. Egy rendőr, Bózsó János, szemtanúja volt mulatásának, az egyik rendőrt elküldte Rácz feleségeért és elvett az altisztól 9 darab százkoronást, amit írásos nyugta ellenében átadott a Rácz feleségének, nehogy a részeg ember elherdálja a sok pénzt. Bózsó másnap szerdán reggel jelentést tett a dolgról. Sejtteni kezdték, hogy a pénzes levél feltörője Rácz Mátyas. Az altiszt, midőn haza érkezett Bajaról, Gulyás főnök nyomban vallatóna fogta, de ő makacsul megmaradt a mellett, hogy nyerte a pénzt. Ezalatt a nyomozás megállapította, hogy Rácznál 9 darab százkoronás s két 50 koronás volt, tehát annyi összeg az a pénz, amely a Blau levélből hiányzott. Kiderült az is, hogy a tizedik százkoronást az egyik mulatóhelyen, az egyik ötvenkoronást a másik mulatóhelyen, a második ötvenkoronást pedig Bezdán állomáson váltotta föl. A rendőrség eme terhelő adatok alapján le tartóztatta Ráczot.

A tanító sörétje. A szegedi rendőrséghez a napokban jelentés érkezett, hogy a szabadka—szegedi vonatnak ablakát valaki puskalövéssel betörte és ez alkalommal Flatt Viktor dr. szabadkai közjegyző kezét az üvegszilánkok megsértették. Most azután kiderült a különös támadás története. A röskei tanító nyulászott ugyanis a vonat mentében és véletlenül néhány puskasörét odatévedt a gyorsan robogó vonat ablakához. A tanító sajnálkozását fejezte ki a közjegyző előtt, hogy véletlenségből megsértette s ezt a közjegyző tudomásul vette. Így írja a Szeged és Vidéke.

Elűtötte a vonat. Szász Mátyas futtakai kocsis a napokban vígan hajította a lovakat s a közeledő futtakai vonatra mit sem hederítve, az átjárón még át akart jutni, de a vonat elérte és a kocsit a sinek közül kivetette; szerencsére a benne ülő Kuczuracz idejében leugrott, de a kocsi súlyosabb sérülést szenvedett a vállán; a kocsi természetesen összetört, a lovak pedig megvadulva elváltak.

Verekedés. A verekedés bicskával — bacsikai különlegesség. Újvidéki tudósítónk írja, hogy ott Orosz Emil széles jókedvében a Teve vendéglőben duhajkodni kezdett és eközben összekocant egy másik asztalnál ülő társasággal, a miből a virtus megőrzése kedvéért bicskázás lett, melynek kapcsán Orosz Emil, Szávlics Pétert annak balkarján ütőerét elvágta, Dokics Péro, Aszój-

csics Jovot karján és mellén súlyosabban összeszurkálta. A rendőrség Orosz Emilt le tartóztatta és az ügyészséghez kísérte.

Színház — Irodalom.

„Monna Vanna.” Csütörtökön volt bemutatója Maeterlinck csodásan szép drámájának. Jólesően tapasztaltuk, hogy közönségünk zsufolásig megtöltötte a színházat. Távol áll tőlünk minden nagyítás, ha azt iktatjuk ide, hogy az előadás pompás volt. Kifogástalan szereposztás, a legkényesebb igényeket is kielégítő rendezés, precíz összjáték, dicséretes szereptudás, hatásos díszletezés, mely a rendező finom ízléséről tett tanúságot különösen a sátorjelenetben — jellemezték az estét. A közönség ábitattal hallgatta végig az előadást s látszott az arcokon az a lelkes hangulat, mely betöltötte a lelkeket a szebbnél-szebb deklamációk alatt. A címszerepet Tarján Irma játszotta a legnagyobb tökélyvel. Vanna gyönyörű szerepét teljesen átérzte és ezért oly élvezetet nyújtott, melyért kiérdemelte a közönség háláját, mely a sűrű tapsokban meg is nyilatkozott iránta. Kitörései a második és harmadik felvonásban mindvégig érzésteliék és természetes voltak. Finom előkelőséggel siklott át azokon a helyeken, amelyekről sokan bizonyos vaskosabb ízű pikantériát reméltek. A sátorjelenetben pedig a genialis szerző intencióinak megfelelően töltötte be szerepét és disztinált játékkal tökéletes hatást ért el. Csütörtöki szerepléséhez csak gratulálhatunk neki — de önmagunknak is.

Melto partnere volt gyönyörű játékkal Balla Kálmán Prinziavalle szerepében. Guidó Colonna Peterdy Sándor nagy bravúrral játszott, Marco szerepében Tihanyi Miklós, Trivulsió szerepében Virágh Ferenc érdemelték ki a dicséretet.

„Casanova.” Pénteken és szombaton ment e diszpéldánya a magyar operetteknek, a melyet lapunknak multkori számában az egyik tullekes szedőgyek elkeresztelt „gyönyörűnek”. Hja a cim! Casanova! Hány ember sejtett e névben paradicsomi gyönyöröket és oh sors! kénytelen volt tapasztalni, hogy az egész reprise egy óriási sületlenség. Nem teszünk szemrehányást a direktornak, mert végre is ő csak kedveskedni akart a publikumnak — de tesszünk Barna Izsó és Faragó Jenő uraknak, akik két napon át tették bolonddá a jóhiszemű közönséget. A színlapon „regényes” „uagy” operettet ígértek, a valóságban pedig összetörtült a két hangzatos epitheton egy fületsértő hangkaoszszá. De hát végre is ez a dolog már megszokottá vált az új operettek zenéjénél, amelyekből hiányzik az eredetiség. De nem így vagyunk a librettistával. Ő ugyan nem káposztáskodott a más kertjében, de eredetiségével olyant tett, hogy méltán megérdemli a legnagyobb rosszalást. Először nem mondotta meg mit akar Casanovával, a pikáns kalandok világhírű hőseivel és drága pénzünkért olyan fejtörést juttatott nekünk, mintba három napig lumpoltunk volna, másodsorban elénk állította a történelemnek legnagyobb alakját oly sértő módon, hogy azért nem kifütyültetést, de botot érdemelne. Bocsnatot kértünk a szerzőtől, de már csak mégis határtalan vakmerőség lakájnak ültöztetni egy trágár operetben azt az embert, aki ha nem is volt a mienk, de kinek emlékét nálunk mindenki tiszteli. I. Napoleont helyezte a szerző a pokolba lakájának, már most arra vagyunk kíváncsiak,

hogy magának milyen állást szemelt ki azon a díszes helyen?

A darab, ha ugyan annak lehet ezt a perverz tákolmányt nevezni, telve vansikamlósabbnál sikamlósabb helyekkel, melyek hogy nem jutottak érvényre a maguk rút meztelenségében, azt csak a mi diskkrét színészeinknek köszönhetjük. De ha csak szavak lettek volna — de volt tett is. A harmadik felvonásban levétköztették egy mindent eláruló fehér lepel mögött a primadonnát. Fokról-fokra: előbb selyemruha, majd a fűző, a harisnya, a kimondhatatlan és végre csak az ing maradt rajta. Na hát ez több, mint amit a tisztességes publikum bevehet egy este. Ha a Lipótváros kéjenc közönsége mulat az ilyen, ahhoz semmi közünk, de csufoljanak bennünket bár „mucsaiaknak“, nekünk nem kell többet az ilyen orfeum brettlire való romlott kaviár. Arcpirító volt e vetkőzési jelenet és mert nálunk nők, tisztességes nők is járnak a színházba, ajáulatos lesz kinyomatni más alkalommal (amit hiszünk, hogy nem fog bekövetkezni) a színlapra, mint a kinematogrammos: ma férjféstély!!!

Csak sajnáltuk a primadonnánkat, hogy ily alakítást kellett végezni Faragó ur genialis ötletéből kifolyólag. A szereplőkkel nem foglalkozunk, mert a dicséretet fenntartjuk számukra más, hozzájuk méltó darabokra. A két szerzőnek pedig csak azt az egyet mondjuk: csereljének helyet Casanovájukkal — a pokolban!!

A Notre Damei toronyór. Vasárnap délután Hugo Viktor drámája a Notre damei toronyór és Eszmeralda a szép cigányleány került színre. A szereplők közül különösen kivált Gerófi Ilonka kitűnő drámai játékaival, melylyel Eszmeraldát, a dráma egyik hősnőjét pompásan karakterizálta. Mellette nagyon kedves alakítást nyújtott Peterdyné Tóváry Anna, Bodroghi Nina (Gervaise Chaute Fluire) ismét részszolgált pompás alakítása és szép játékaival a dicséretre. A férfi szereplők közül Czákó Vilmost kell dicsérettel felemlíteni.

A halász szeretője. A kérész életi színművek prototypusa, melynek rövid létjogosultságot csakis Dankó Pistának neve ad. Mindazonáltal ha a darab kétes értékű is, bájos primadonnáknak alkalma nyílt szép tehetségét a magyar népeletben újólag csillogtatni. Lévy Margit játéka kedves és kifogástalan volt. Szép nótáit a közönség sűrű tapsokkal jutalmazta. Bandi tényleges káplár szerepében mutatkozott be Viola Robert. Első debutjével nagy hatást keltett. Szép hangja van és ha játéka is párhuzamban fog haladni énekével, ugy dicséretre tarthat számot. Peterdy Sándor, kinek játékát többször emlegettük fel dicsérőleg, ismét megállta helyét. A többi szereplők Tibanyi Miklós, Virter Robert, Virág Ferenc és rajtuk kívül valamenyien szép igyekezettel játszottak.

Műsor. Lányi Edit első fellépte kedden „Fifin“ nagy operettében lesz — melyet most adnak az ország majd minden színpadán s mint a fővárosi lapokban olvassuk — Berlinben, sőt amerikában is legközelebb színre került dr. Schwimmer Aurél mulattató operettje. Szerdán Lecocq, az ismert francia zeneszerzőnek „Angot a kofák lánya“ bájos operettje lesz a műsoron Lévy Margittal a címszerepben. Csütörtökön Heiczeg Ferenc érdekesítő színműve „A Dolovai nábob lánya“ került műsorra Tarján Irma és Balla Kálmánnal a két főszerepben.

Előkészületen: Gorkij Maxim nagyíró „Éjjeli menedékhelye“, melyből a próbák nap nap mellett tartatnak. Remek diszletet készítettett Balla igazgató a batásos darabhoz.

A magyar föld lakóinak néphitéről.

Írta: Zsoldos Benő.

II.

A nép naiv hite sokszor az u. n. találos kérdéseknél is megnyilatkozik. Hadd álljon itt egy-két bibliai vonatkozású kérdés izelítő gyanánt. Egyik másik az ilyen kérdések közül, a minőkkel egymást megfogni igyekeznek, nagyon talpraesett, de a legtöbbször csupán a naivitás az, ami figyelmünket megragadja. Ilyen például a *so mogy me ye i e k n é l*: „mikor sütött a nap legelőször a tenger fenekére?“ A felelet reá ez: „mikor Mózes a vizet vesszejével ketté választotta.“ Vagy: „mikor állt Jézus féllábon?“ felelet: „mikor a számára felült.“ Vagy: „mikor volt a leg-hosszabb nap?“ a felelet rá: „mikor József az amalekitákkal való háboruban megállította“; továbbá: „ki volt a Krisztus papja?“ felelet: „Keresztelő Szent János“, avagy a szegedieknek egy találos kérdése: „ki vágott az anyján fát?“ a felelet: „Ádám, aki a földből vétetett“. Számtalan ilyen kérdés van s többnyire mind a szentírásból merítve. De mutatványoknak ennyi is elég.

Felvidékünk lengyel ajku lakosai a Marmula János ethnografiai feljegyzései szerint ünnepeiken, különösen újévkor szeretnek sokat főzni, mert az a hitük, hogyha újév napján bővében vannak ételnek, egész évben nem fognak szűkséget szenvedni. Karácsony előestéjén egy anya sem merné megverni az engedetlenkedő gyereket, mert azt hiszik, hogy a gyerek akkor elromlik s egész éven át állandóan rá fog szolgálni a verésre. Almát vagy diót karácsony előestéjén enni a viláért sem szabad, mert aki eszik, egész éven betegeskedni fog. E napon csak vacsorára esznek meleg ételt és bár a gazda minden nap egy tálból eszik a cselédjével, ezen a napon s a többi nagy ünnepeken mégis különös tisztelettel ülteti asztalához.

Ide írom röviden, hogyan megy végbe egy karácsony esti vacsora ezeknél a felvidéki lengyel ajku embereknél. Elsőben is egy erre az alkalomra öntött kenyeret szegnek fel s a levágott első darabba egy szem fokhagymát és egy összehajtott ostyát tesznek. Ezt elteszik, mert különféle marhabetegségek ellen igen hathatós gyógyszer. Azután mindenki szeg magának egy darab kenyeret és ugyancsak egy szem fokhagymát eszik meg. Ezt egy ostya elköltése követi, ami után a fekete árpa, vagy rozslisztből készített galuska, majd köleskása következik. A vacsora sorát főtt aszalt szilva rekeszti be. A vacsora előtt és után az összes családtagok az asztal körül hangosan imádkoznak.

Ami szegénysorsu ruthén népünk hitére vonatkozólag figyelmet érdemlő és a ruthén népet erősen jellemző adalékokat sorol fel Nemes Mihály a ruthén népre vonatkozó közleményeiben. Legyen szabad ennek nyomán csupán egynéhány s szorosabban e telovlás körébe vágó szemelvényt nyújtani ezekből az adatokból.

A ruthének néphite szerint karácson napján és előestéjén nem kell enni káposztát, hogy a hernyó abban kárt ne tegyen valahogy. Erős hitük a ruthéneknek, hogy aki husvét első napján alszik, annak a szénája ázni fog. A halászemberre nézve szabályt képez az, hogy

husvét napján, mikor a pap azt mondja: „Krisztus feltámadott“, azt kell rá felelni: „Én halat fogok“, mert máskülönben nem lesz eredményes a halászat. Ugyancsak a halásznoknak erős meggyőződésük, hogy aki a harangkötéltől ellopott kócot hálójába fonja, az állandóan eredményesen fog halászn.

A ruthének, mikor nagy a szárazság, az utolsó halott sirkeresztjét kiveszik és a sirjába sok vizet töltenek. A nagy szárazságnak esakis így lehet az elejét venni. — A ruthének, ha az ég dörög, szentelt barkát dobnak a tűzre; hogy villám ne csapjon a házba. A lakosbák nem épen szívesen látott vendége, a poloskának nevezett szörnyeteg ellen ugy szoktak védekezni, hogy karácsony estéjén a szobanegy szögletében u. n. bűdös követ gyujtanak meg e mondás kíséretében: „amilyen a vendég, olyan a kalács.“

Ha a ruthén ember ellen pert inditanak s a bíróság elé a tárgyalásra be van idézve, a tárgyalás napján az alperes férfi a mellényét kifordítva veszi magára, mert így szentül meg van győződve a felől, hogy az ítélet nem lesz kedvezőtlen reá nézve.

*

Számtalan, mindezekhez hasonló s a népeletet és gondolatvilágot nem kevésbé megvilágító adatot sorolhatnék még föl a néphitágas birodalmából Számos ethnografus kutatónk kiváló szorgalommal gyűjti az óriási kertből a szebbnél-szebb virágokat. De irodalmunk e téren még mindig nagyon hézagos; a már összegyűjtögetett szemelvényekből állítottam össze ezt a kis gyűjteményt, korántsem egy önálló tanulmány gyanánt, a nép egyszerű lelkének és képzeletének fényes megnyilatkozásai iránt táplált őszinte elismeréssel.

A néphit gazdag kincses bányájából napvilágra került minden legkisebb törmelék is örömmel és kegyelettel kell fogadnunk; mindannyi törmelék egy-egy kis kövecske ahhoz a monumentális épülethez, mely a nép ajkán és hitében élő tradíciók alakjában örök időkre fenn fog állani. Hogy halhatatlan írónk, Jókai Mór szavait idézem: „a népvilág az élet költészete.“

Mindenütt keresztül tör a hervadatlan jó szív, a fulánktalan humor, az erőtetlen bánat, a leleményes furtang és a nyugodt nemzeti önhit, mely együtt a magyar népeletet annyira jellemzi s melynek összesege a közélet históriája. — A tárgy mérhetetlen gazdagsága az, mely visszadöbent; ki győzné a mezők minden virágát összeszedni?

Schweidel József szobrára adakoztak:

XXXIII.

A XXXII. kimutatás szerint volt 14832 K 63 f.

Halász Dávid ügyvéd Zombor talált	10 K — f.
Ferencz János tanítójelölt Zombor	20 K — f.
B. A. F. C. Bácsalmás	7 K 60 f.

Polgári kör Bezdán 10 kor., Schulcz József, Szántó Mihály 1—1 kor., ifj. Bogyó Sándor 60 fil., Szántó Antal 50 fil., Fuderer András, Becker József, Tibor József, Csapó Ferenc, Zéty József, Bocsváry József, Fodor Ágoston 40—40 fil., Fuderer Andrásné, Bletzl Antalné 30—30 fil., Hennel József, Ország Mihály, Braun József, Egerez Ferenc 20—20 fil., Horváth András 10 fil.	17 K 40 f.
--	------------

Összesen 14887 K 63 f.

Vécsey Károly, pénztárnok.

HIRDETÉSEK.

Valódi kis üstön főzött **székely fenyőpálinka** (fenyőviz), **seprőpálinka**, **szilvórium** kapható 5 literen felüli mennyiségben **Szóllósi Samu** székelyudvarhelyi pálinkafőzdéjében. Kiváratra árjegyzék küldetik. 2-1

Ajánlkozás.

Egy intelligens uri nő ajánlkozik szerény feltételek mellett **házvezető** vagy **kulcsárnői** állásra. — Bővebbet a kiadóhivatalban. 3-1

A magyar nyelv elsajátítása végett egy német anyanyelvű urileány hosszabb időre teljes ellátást keres oly bácskai keresztény uri családnál, ahol a magyar nyelvet társalgás útján megtanulhatná. Csakis bácskai magyar községben óhajt tartózkodni, lehetőleg Zombor közelében. Az ellátási költségek megjelölésével a szíves ajánlatokat lapunk kiadóhivatalába kéri — a hirdető. 4-4

4969/1903. tkv.

Arverési hirdetmény.

Az apatini kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság közölni teszi, hogy a zombori kereskedelmi és iparbank végrehajthatóan Schrodí Ferenc és neje szül. Dreszler Katalin priglevicaszentiváni lakosok végrehajtást szenvedetek elleni 460 kor. tőke s járulékaik kielégítési miatti ügyében a priglevicaszentiváni 849. sz. tkvi betétben A. I. 1-2. sor, 1163. és 1164. hrsz. ingatlanok 800 kor. becsértékben **Priglevicaszentivánon a község házában 1903. évi december 30. napján d. e. 10 órakor** bírói árverés alá fog becsajtatni s a kikiáltási áron alul is elfog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az elsőt egy hó, a másodikat 2 hó, a harmadikat 3 hó alatt mindig az árverés napjától számított 5% kamattal együtt a zombori kir. adóhivatal, mint bírói letétpénztárhoz lefizetni s a vétel után járó kincstári illetéket viselni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beletudatni.

Apatin, 1903. október 16.

Kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság.

Dr. Dömötör,
kir. albiró.

4284. szám.

k. u. 1903.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. ügyészség közbirré teszi, hogy a felügyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki fogházban elhelyezett letartóztatottak 1904. évi, esetleg 1904—1907. évi élelmezésének úgy az apatini, bódcsági és bacskulai kir. járásbíróósági fogházakban elhelyezett letartóztatottak 1904. évi, esetleg 1904—1907. évi élelmezésének együttes biztosítása tárgyában **1903. évi november hó 5-én délután 3 órakor** a kir. ügyészség hivatalos helyiségében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtés tartatik.

Bánatpénz 2000 korona.

Kikiáltási ár egy főtt adagra 22 fillér, 56 dkgr. kenyérre 10 fillér, együtt 32 fillér.

Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. ügyészségnél megtekinthetők.

Felhívtnak vállalkozni óhajtok, hogy a szabályszerűen felszerelt, bélyegzett és bánatpénzzel vagy megfelelő értékű állami értékpapírokkal, vagy szintén megfelelő értékű az állam által kamatbiztosított értékpapírokkal ellátott zárt írásbeli ajánlatukat 1903. évi november hó 5. én d. u. 3 óráig a zombori kir. ügyészségnél nyújtsák be, illetve a szóbeli árlejtésnél személyesen vagy meghatalmazottaik által képviselve jelenjenek meg.

Zombor, 1903. október 25-én.

Kerekes János,

kir. ügyész.

3-1

4084. szám.

1903.

Hirdetmény.

A Dautova község határában 9979. és 8980. kat. hr. szám alatt fekvő 22 hold 364 ölnyi régi dunameder az ezen gyakorolható halászati joggal együtt az apatini m. kir. erdőhivatal irodájában **1903. évi november hó 16-án d. e. 9 órakor** megtartandó nyilvános árverésen 2000 korona kikiáltási ár mellett örök áron eladatni fog.

A vételár a szerződés megkötésekor egyszerre készpénzben lefizetendő.

Az árverési és szerződési feltételek alulírt erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtudhatók.

Apatin, 1903. október hó 24-én.

M. kir. erdőhivatal.

3256. szám.

1903.

Pályázati hirdetmény.

Németpalánkán lemondás folytán megfresedett gyalogrendőri állásra ezeunel pályázatot hirdettünk; felhívjuk a pályázni szándékozókat, hogy ezen havi egyenlő részletekben utólagosan kiszolgáltatandó évi 600 korona fizetéssel javadalmazott állásra a kellően felszerelt kérvényeket alulírott előjáróságnál **folyó évi november hó 1-éig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe nem vehetjük.

A megválasztandó rendőr ruházatát sajátjából tartozik beszerezni, a felszerelést azonban a község adja.

Németpalánka, 1903. október 21. én.

Herczeg Gyula, Saal József,
jegyző. bíró.

3903. szám.

1904.

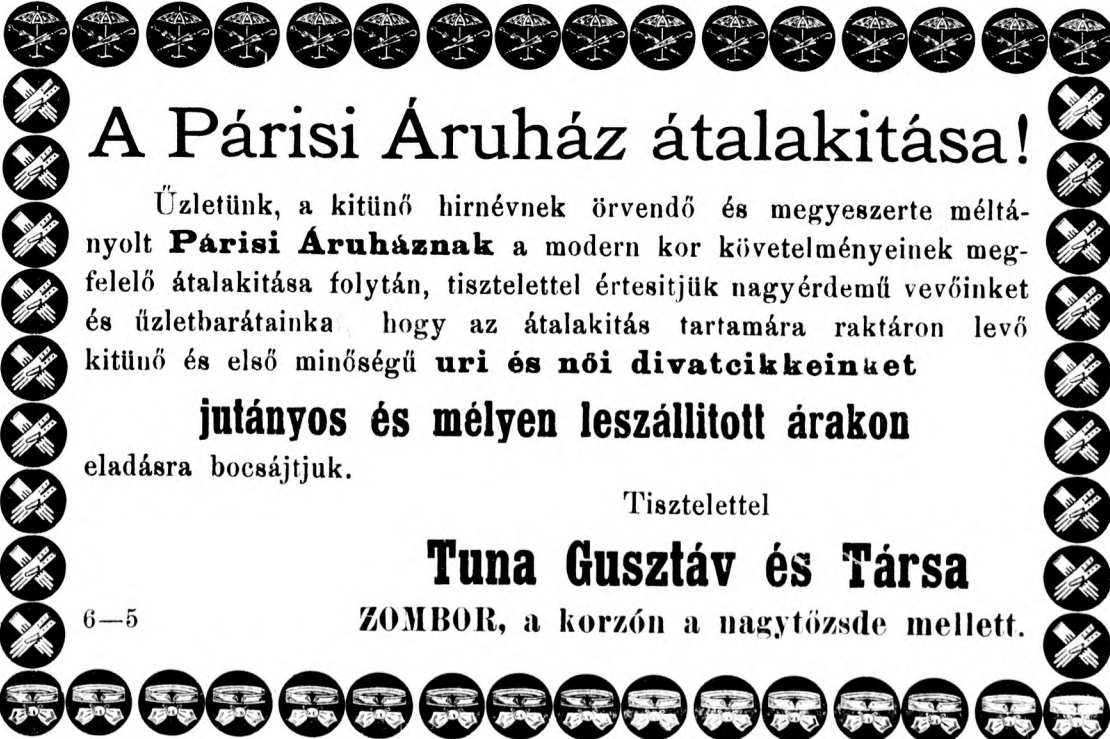
Földeladási hirdetmény.

Közzétételik, hogy a Bács-Bodrog megyebeli és Opalánka község határában a bácsesebi volt erdőri lakás és istálló 440 ööl udvarral és 291 ööl kerttel 1285 kor. 25 fil. s a hozzá tartozó 5 hold 774 ööl szántó-föld 3838 kor. 62 fil., vagyis összesen 5123 kor. 87 fil. kikiáltási áron **folyó évi november hó 16-án délelőtt 9 órakor** a helyszínén a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fentartásával a legtöbbet ígérőnek örökáron el fog adatni, még pedig az árverező bizottság által a kizáróan szabad választásomtól függően elfogadott legnagyobb ajánlati összeg 10% a az árveréskor azonnal, a többi pedig 1904. évi november 1-től 10 egymásután következő év alatt 5% utólagos kamatokkal együtt lesz lefizetendő.

Zárt írásbeli ajánlatok ivenkint egy korona okmánybélyeggel s a kikiáltási ár 10%-ának bánatpénzzel való becsatolása mellett a szóbeli árverés előtt nyújthatók be, de azokban az ajánlott összegeknek számokkal és betűkkel olvashatóan való kiírásán feltől az is határozottan kijelentendő, hogy az ajánlattevő az apatini m. kir. erdőhivatalnál s az apatini, bezdáni, doroszlói és palánkai m. kir. erdőgondnokságoknál a hivatalos órákon belül megtudható árverési és szerződési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, mert az ezen feltételektől eltérő, utó vagy távirati ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Budapest, 1903. évi október hó 22. én.

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

A Párisi Áruház átalakítása!

Üzletünk, a kitünő hirnévnek örvendő és megyeszerte méltányolt **Párisi Áruháznak** a modern kor követelményeinek megfelelő átalakítása folytán, tisztelettel értesítjük nagyérdemű vevőinket és üzletbarátainka hogy az átalakítás tartamára raktáron levő kitünő és első minőségű **uri és női divatcikkeinket** **jutányos és mélyen leszállított áron** eladásra bocsajtuk.

Tisztelettel

Tuna Gusztáv és Társa

ZOMBOR, a korszón a nagytőzsde mellett.

6-5

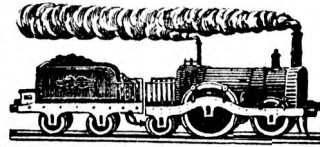
**MINDENNEMŰ
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁK**

DISZESEN KÉSZÍTETNEK

A BÁCSCSA KIADÓHIVATALÁBAN.

Magyar királyi állam-vasutak téli menetrendje.

ERVÉNYES 1903. ÉVI

OKTÓBER HÓ 1-ÉTŐL.

Oda Budapest—Zimony—Belgrád. Vissza											
szem. v.	tv. sz. sz.	gyorsv.	szem. v.	szem. v.		szem. v.	szem. v.	gyorsv.	szem. v.	tv. sz. sz.	
7.15		2.40	3.10	10.20	ind. BUDAPEST k. p. u.	7.05	9.50	1.05	6.55		
12.33		5.47	7.57	4.05	érk. SZABADKA	11.50	5.05	9.46	1.56		
1.22	3.45	5.56		5.30	ind. SZABADKA	10.53	7.34	9.34	1.21	7.10	
1.51	4.20			5.57	Csantavér	10.21	6.59		12.56	6.14	
2.18	4.52	6.27		6.26	Bács-Topolya	9.57	6.34	9.02	12.34	5.17	
2.44	5.19	6.42		6.48	Hegyes-Feketehegy	9.27	6.01	8.46	12.05		
3.05	5.44	6.56		7.16	Verbász	9.01	5.39	8.33	11.48		
3.26	6.17			7.38	O-Kér	8.36	5.11		11.29		
3.44	6.39			8.07	Kiszács	8.16	4.50		11.13		
4.06	7.05	7.41		8.29	érk. UJVIDÉK	7.51	4.24	7.50	10.52		

Oda Szabadka—Ó-Becse Vissza					
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.	
4.40	1.30	ind. SZABADKA	8.34	5.25	érk.
5.08	1.58	Békova	8.07	4.58	
6.19	3.21	érk. ZENTA	6.40	3.40	ind.
7.47	5.27	Ada	5.26	2.19	
8.10	5.42	Mohol	5.05	2.02	
8.30	6.02	Bács-Petrovostelló	4.39	1.37	
8.56	6.28	érk. Ó-BECSE	4.10	1.10	ind.

Oda Szeged-Rókus—Zenta Vissza					
v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.	
4.15	2.00	ind. SZEGED-ROKUS	8.51	5.41	érk.
4.40	2.23	Röszke	8.28	5.19	ind.
4.58	2.42	érk. HORGOS (136)	8.07	5.01	
5.01	2.50	ind. HORGOS	7.57	4.49	érk.
5.20	3.09	Bács-Martonos	7.39	4.31	
5.43	3.32	O-Kanizsa	7.25	4.17	
6.04	3.54	Adorján	6.56	3.53	
6.29	4.19	érk. ZENTA	6.30	3.28	ind.

Oda Szabadka—Baja Vissza					
sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.
4.50	1.47	6.43	ind. SZABADKA	9.29	12.43 10.28
5.25	2.22	7.18	Csikéria	8.56	12.10 9.52
6.03	2.54	7.50	Bács-Almás	8.24	11.48 9.23
6.09	3.00	7.56	Almás	8.19	11.33 9.02
6.34	3.26	8.25	Bikity-Borsód	7.54	11.08 8.34
7.08	4.00	8.59	érk. BAJA	7.17	10.32 7.43

Oda Baja—Ujvidék Vissza							
v. v.	v. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	sz. v.	v. v.	v. v.
4.00		1.15	ind. BAJA	9.15		6.50	
4.11		1.25	Baja-szállásváros	9.08		6.42	
4.25		1.38	Vaskút	8.53		6.26	
4.51		2.01	Gara	8.32		6.00	
5.09		2.16	Pigyeica	8.17		5.35	
5.37		2.39	Sztanisics	8.00		5.12	
5.56		2.56	Gákova	7.36		4.40	
6.15		3.14	Nenadies	7.15		4.16	
6.25		3.23	érk. ZOMBOR (étk.)	7.05		4.05	
2.25	6.51	3.51	ind. ZOMBOR (étk.)	6.20	11.20	7.00	
2.31	6.57	3.57	Zombor-vásártér	6.13	11.13	6.52	
2.41	7.07	4.07	Fernbach-szállás	6.04	11.04	6.41	
2.50	7.16	4.16	Zsárkóvács	5.56	10.56	6.32	
3.06	7.30	4.30	Ó-Sztapár	5.42	10.42	6.15	
3.35	7.49	4.49	Bresztovác	5.27	10.28	5.51	
4.05	8.10	5.12	Hódságh	5.02	10.02	5.21	
4.46	8.35	5.37	Parabuty	4.43	9.45	4.43	
5.00	8.49	5.51	Paraga	4.22	9.25	4.10	
5.40	9.16	6.09	ind. GAJDÓBRA	4.04	9.07	3.29	
5.54	9.30	6.23	Bulkesz	3.50	8.55	3.14	
6.16	9.45	6.38	Petrovác-Glozsán	3.39	8.44	3.00	
6.50	10.10	7.03	Futtak	3.10	8.16	2.20	
7.13	10.31	7.25	érk. UJVIDÉK	2.45	7.55	1.40	

Oda Szeged-Rókus—Szabadka Vissza											
szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	vegyes v.	vegyes v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.	szem. v.
3.05	8.10	11.45	4.31	8.00	ind. SZEGED-ROKUS	7.01	10.46	3.24	7.07	12.12	
3.22	8.27	12.01	4.47	8.26	Röszke	6.42	10.31	3.09	6.52	11.57	
3.35	8.42	12.15	5.02	8.48	HORGOS	6.25	10.18	2.55	6.39	11.44	
3.50	8.55	12.28	5.15	9.10	Királyhalom	5.58	10.05	2.36	6.26	11.31	
4.05	9.08	12.41	5.29	9.30	Palics	5.42	9.53	2.24	6.14	11.18	
4.17	9.19	12.53	5.40	9.48	érk. SZABADKA	5.25	9.40	2.10	6.02	11.05	

Oda Szabadka—Dálya Vissza											
v. v.	sz. v.	gy. v.	sz. v.	sz. v.		sz. v.	gy. v.	sz. v.	v. v.		
5.00	2.02	6.10	6.25	ind. SZABADKA	6.50	9.24	12.59	10.24			
5.25	2.26	6.36	6.56	Tavankút	6.17		12.37	9.58			
5.45	2.46	6.41	7.23	Bajmok	5.53	8.54	12.20	9.40			
6.16	3.17	7.05	8.05	Nemes-Militics	5.02	8.28	11.44	8.59			
6.30	3.31	7.17	8.27	érk. ZOMBOR	4.40	8.17	11.27	8.40			
7.03	4.02	7.37		Prigl.-Szent-Iván		7.56	10.58	8.04			
7.17	4.16	7.47		Szóna		7.46	10.42	7.48			
7.29	4.28	7.57		érk. GOMBOS	ind.	7.37	10.0	7.30			
9.23	5.25	8.42		ind. ERDŐD	érk.	6.57	9.22	6.03			
9.35	5.37	8.52		érk. DÁLYA	ind.	6.46	9.10	5.50			

Oda Ó-Becse—Ujvidék Vissza											
sz. v.	v. v.	sz. v.		sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.	sz. v.	v. v.
4.40	9.50	4.25	ind. Ó-BECSE	6.55	12.43	7.44					
5.05	10.21	4.49	Bács-Földvár	6.33	12.16	7.22					
5.27	10.48	5.10	Csurogh	6.15	11.47	7.03					
5.49	11.22	5.32	Zsablya	5.50	11.13	6.37					
6.04	11.45	5.47	Goszpodince	5.31	10.44	6.21					
6.30	12.24	6.11	Temerin	5.14	10.20	6.04					
6.39	12.36	6.20	Járek	4.58	9.50	5.46					
6.53	12.53	6.34	érk. VASKAPU	4.43	9.31	5.31					
7.01	1.07	6.36	ind. VASKAPU	4.40	9.24	5.23					
7.25	1.35	7.00	érk. UJVIDÉK	4.15	8.55	5.00					

Oda Ujvidék—Vaskapu—Titel Vissza											
sz. v.	v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.		v. v.	sz. v.
6.37	5.10	ind. UJVIDÉK	6.00	3.01	érk.						
7.00	5.38	érk. VASKAPU	5.33	2.38	ind.						
7.05	5.50	ind. VASKAPU	5.28	2.33	érk.						
7.31	6.24	Káty	5.06	2.15							
7.42	6.38	Tiszakálmánfalva	4.43	1.56							
7.57	7.00	Kovil-Szent-Iván	4.25	1.41							
8.11	7.18	Vilova—Gardinovee	4.04	1.26							
8.24	7.34	Lok	3.48	1.14							
8.37	7.50	érk. TITEL	3.32	1.00	ind.						

Oda Hegyes-Feketehegy—Palánka Vissza											
v. v.	v. v.		v. v.	v. v.		v. v.	v. v.		v. v.	v. v.	
6.59	6.50	ind. HEGYES-FEKETEHEGY	5.53	5.40	érk.						
7.21	7.13	Telecska	5.30	5.18							
7.41	7.38	Kula	5.18	5.06							
7.53	7.50	Béla-puszta	4.53	4.45							
8.06	8.08	Torzsa	4.39	4.31							
8.32	8.37	Deszpot-Szt-Iván—Pivnic	4.20	4.12							
8.49	8.55	Szilbás	3.51	3.47							
9.21	9.21	ind. GAJDÓBRA	3.39	3.35	érk.						
9.53	9.53	érk. PALÁNKA	2.55	2.45	ind.						

JEGYZET. Az esti 6 órától reggel 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő óraszámait kövér betűvel vannak nyomtatva. A menetrend baloldali számai felülről lefelé, a jobboldaliak pedig alulról felülre olvasandók.

Zombor, Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomdája.